

MIT TANULTUNK A KORRUPCIÓRÓL AMIT KORÁBBAN NEM TUDTUNK

"Corruption risk, risk of corruption? Distinguishing criteria between petty and high-ranking corruption' (101014783 — CRITCOR) project was funded by the European Union's HERCULE III programme."

Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek büntetőjogi védelme

"Corruption risk, risk of corruption? Distinguishing criteria between petty and high-ranking corruption' (101014783 — CRITCOR) project was funded by the European Union's HERCULE III programme."

Az Európai Unió sérelmére elkövetett költségvetési csalás empirikus megközelítésben

CRITCOR Zárókonferencia
2022. március 21-22.

ÁTTEKINTÉS

- Az EU pénzügyi érdekeinek büntetőjogi védelme
- Az Országos Kriminológiai Intézet által 2018-ban végzett kutatás
- Az Országos Kriminológiai Intézet által 2021-ben végzett kutatás

Az EU pénzügyi érdekeinek büntetőjogi védelme

- Az EU önálló, a tagállamoktól független költségvetéssel rendelkezik, kb.150 billió euro évente (2014-2020 között 959,51 milliárd EUR kötelezettségvállalás és 908,40 milliárd EUR kifizetés)
- A bűncselekménnyel okozott kár /vagyonhiány évente elérheti az EU költségvetésének a 10-20%-ot
- Az EU pénzügyi érdekeinek védelme szupranacionális érdek
- Súlyos, transznacionális bűnözés elleni fellépés, valamint a szupranacionális jogtárgyak büntetőjogi védelmének
- Különböző szabályozások a tagállamok között (bűncselekmény, szankció)
- Az EU-ban nem egyenlő védelem, és az uniós eszköz elrettentő hatása nem elégséges (Európai Bizottság)
- Az Európai Bizottság Csalás elleni stratégiája 2014-2020, 2021-2027

PIF bűncselekmények

- 1995 – Rendelet (Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről, 2) Egyezmény (az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló 1995. június 26-án elfogadott egyezmény (PIF Egyezmény))
- EUMSZ 83.cikk , 325. cikk
- PIF irányelv [(EU) 2017/1371 Irányelv az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás elleni büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről], ahogy a tagállamok implementálták
- „az Unió pénzügyi érdekei”: az alábbiakból finanszírozott, szerzett vagy azoknak járó valamennyi bevétel, kiadás és vagyoni eszköz
- az Unió költségvetése;
- a Szerződések alapján létrehozott uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek költségvetései, vagy az általuk közvetlenül vagy közvetve kezelt vagy ellenőrzött költségvetések [PIF irányelv 2. cikk (1)].

EU költségvetése (7 éves ciklusok)

Bevételi oldal

- **Saját források (97%)**
 - **tradicionális saját források:** főként vámok és cukorilletékek
 - **hozzáadottérték-adón (héta) alapuló** hozzájárulások a tagállamok részéről
 - **a bruttó nemzeti jövedelmen (GNI) alapuló** hozzájárulások a tagállamok részéről
- Előző évi többlet (1%)
- Egyéb források (2%)

Kiadási oldal (2014-2020)

- **Strukturális intézkedések** [(Európai Strukturális és Beruházási Alapok (5 alap)]
- **Közös Agrárpolitika és vidékfejlesztési programok** (2 alap)
- Közvetlen kiadások
- Külső segítségnyújtás

PIF bűncselekmények

- 1995 – Rendelet (Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről, 2) Egyezmény (az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló 1995. június 26-án elfogadott egyezmény (PIF Egyezmény))
- EUMSZ 83.cikk , 325. cikk
- PIF irányelv [(EU) 2017/1371 Irányelv az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás elleni büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről], ahogy a tagállamok implementálták
- Az EU kiadási és bevételi oldalát érintő csalás
 - közbeszerzések
 - ÁFA csalás (hóa-alapú saját forrásokból származó bevételek)– teljes kár EUR 10 000 000 felett, legalább kettő tagállam
- Korruptió (aktív/passzív vesztegetés), hűtlen kezelés, pénzmosás – amennyiben az EU pénzügyi érdekeit sértik

Az Európai Parlament elemző tanulmánya (2021. július)

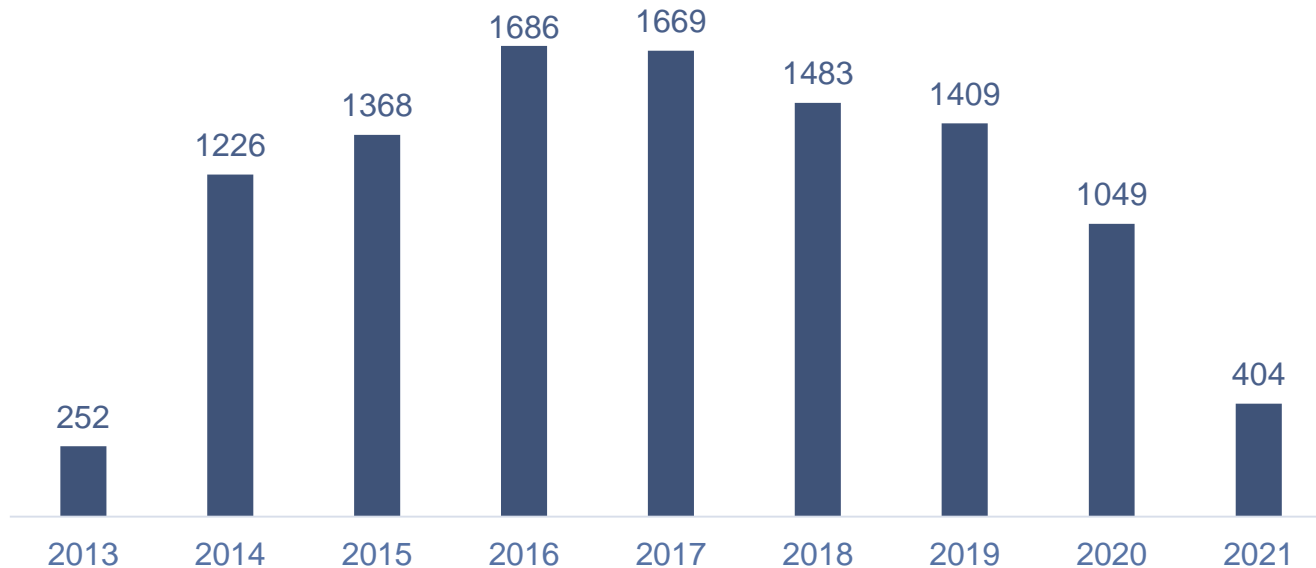

- „A szervezett bűnözés hatása az EU pénzügyi érdekeire” (2021. július)
- 15 tagállam (BG, CZ, DE, DK, ES, FR, GR, HU, LU, LT, NL, MT, PL, SE, SK)
- A kiadási és bevételi oldalt együttevén az EU költségvetésének évente 1-2%-át „csalják el.”
- HU – EU pénzügyi érdekeit érintő csalás és egyéb jogellenes tevékenység pénzügyi hatása kiadási oldalon több mint 7,7 millió EUR, bevételi oldalon 26 000 EUR
- HU 2018-ban 379 milliárd forintot veszített a hía tekintetében csalás és adócsalás, adóelkerülés, csődök, pénzügyi fizetésektelenségek és számítási hibák miatt.

- 2018 – Az Európai Unió forrásaiból származó pénzügyi támogatásokra elkövetett költségvetési csalások felderítésének és bizonyításának tipikus nehézségei és célravezető módszerei
 - Btk. 396. § Költségvetési csalás
 - Empirikus kutatás (200 akta vizsgálata)
- 2021 – Az Európai Unió sérelmére elkövetett költségvetési csalások gyakorlata
 - 2018-évi kutatás utóvizsgálata
 - Btk. 396. § Költségvetési csalás
 - Empirikus kutatás (58 akta vizsgálata)

Költségvetési csalás (Btk. 396.§)

Regisztrált költségvetési csalások száma

2018. évi kutatás (Farkas – Garai – Csapucha)

- „Az Európai Unió forrásaiból származó pénzügyi támogatásokra elkövetett költségvetési csalások felderítésének és bizonyításának tipikus nehézségei és célravezető módszerei” cím
- EU költségevésének kiadási oldala
- 2002. április 1. – 2017. december 31.
- 473 jogerősen befejezett ügy
- 200 ügy vizsgálata
- EU támogatási rendszerének a vizsgálata
- Az elkövetés és az elkövetők általános jellemzőin túl a tipikus nehézségek, problémák azonosítása

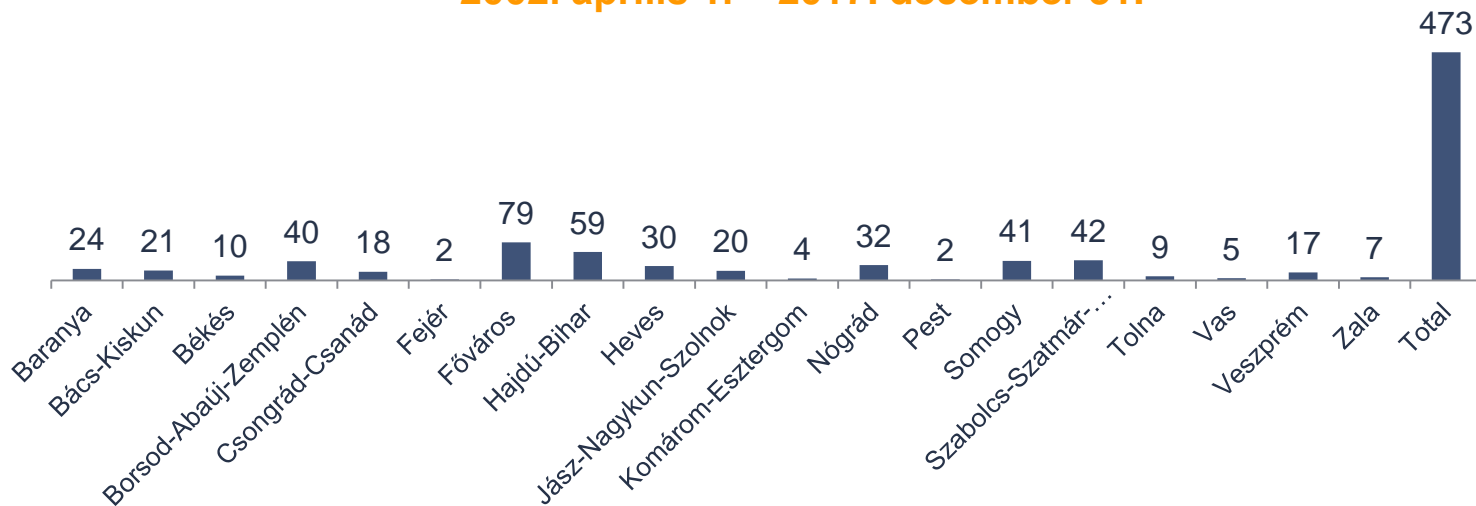
2018. évi kutatás szempontjai

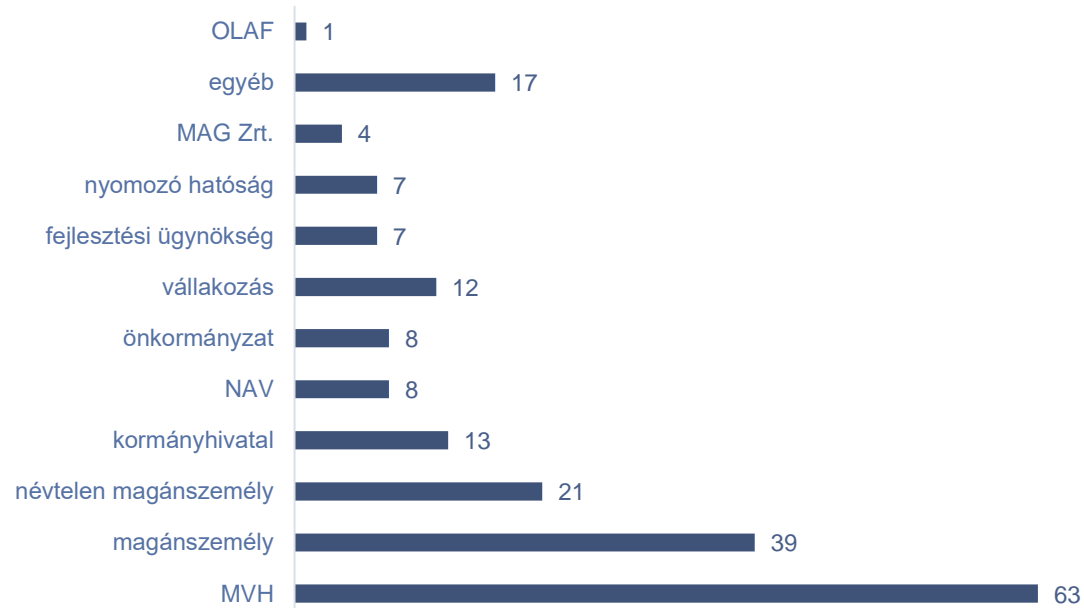
- A statisztikai adatgyűjtés nehézségei
- Ki kezdeményezi az eljárást
- Az eljárás időtartama (a büntetőeljárás időszerűsége)
- A nyomozó hatóságok / ügyészségek eljárást befejező határozatai
- Bírósági ítéletek
- Az elkövetői oldal jellemzői
- Halmazat
- Büntetéskiszabási gyakorlat
- Az érintett EU alapok, támogatások

EU sérelmére elkövetett költségvetési csalás (Btk. 396. §)

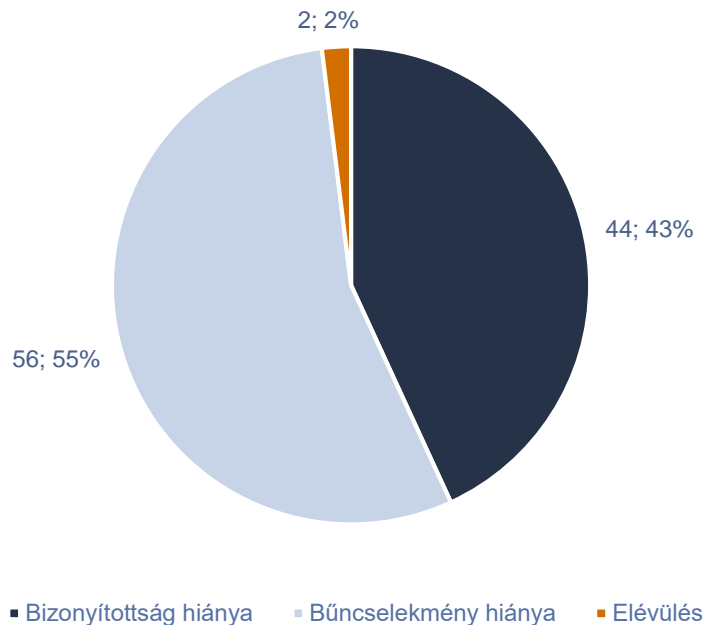
Jogerősen befejezett ügyek száma
2002. április 1. – 2017. december 31.

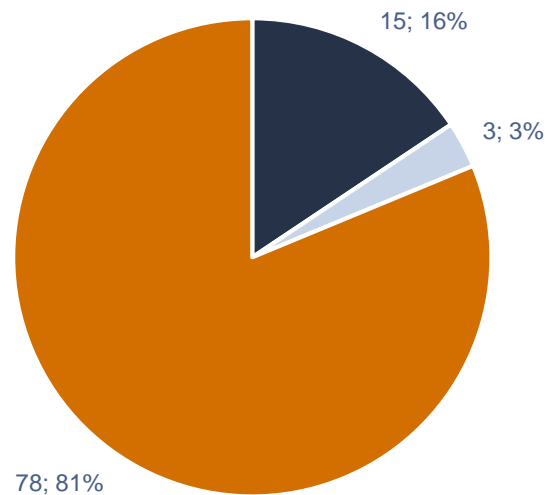
Eljárás kezdeményezője (n.200)

Nyomozó hatóság eljárást befejező döntései (n.102)

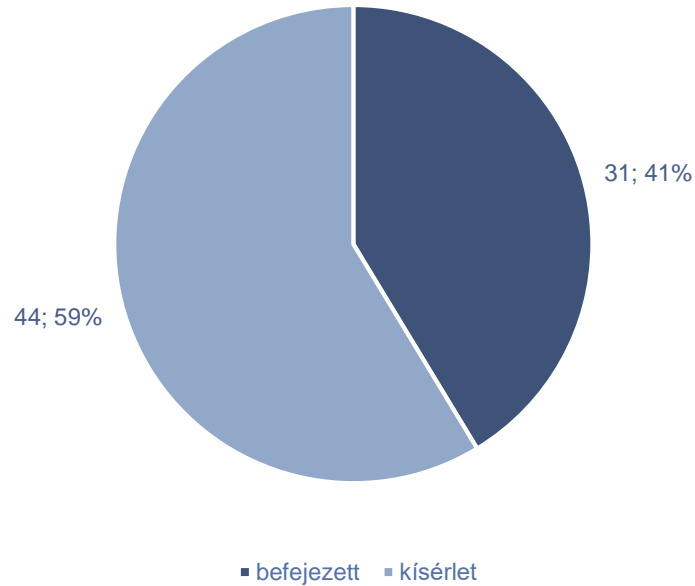

Ügyészség eljárást befejező döntései (n. 96)

■ nyomozás megszüntetése ■ vádemelés elhalasztása ■ vádemelés

Bűncselekmény stádiumai (n.75)

Elkövetők jellemzői (jogerős ítélet n.75)

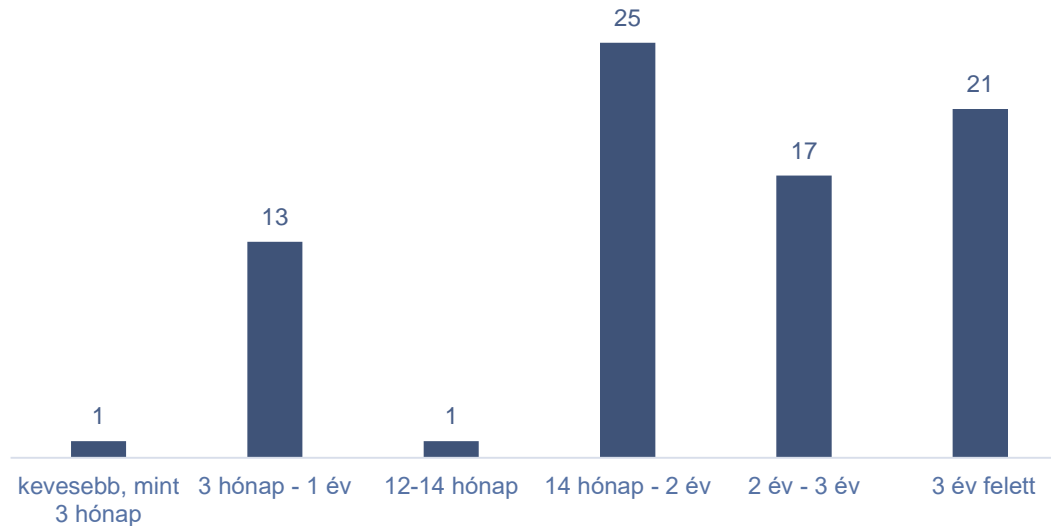

- 75 ügy, 83 elkövető
- Elkövetői minőség (61 önálló tettes, 13 bűnsegéd, társtettes 4, követett tettes 2, felbujtó 2)
- Elkövetők neme (férfi 46, nő 38)
- Előélet (78 büntetlen)
- Elkövetői jelleget megalapozó beosztás
- Iskolai végzettség

Büntetéskiszabási gyakorlat (n.84)

Nyomozás elrendelésétől a jogerős ítéletig

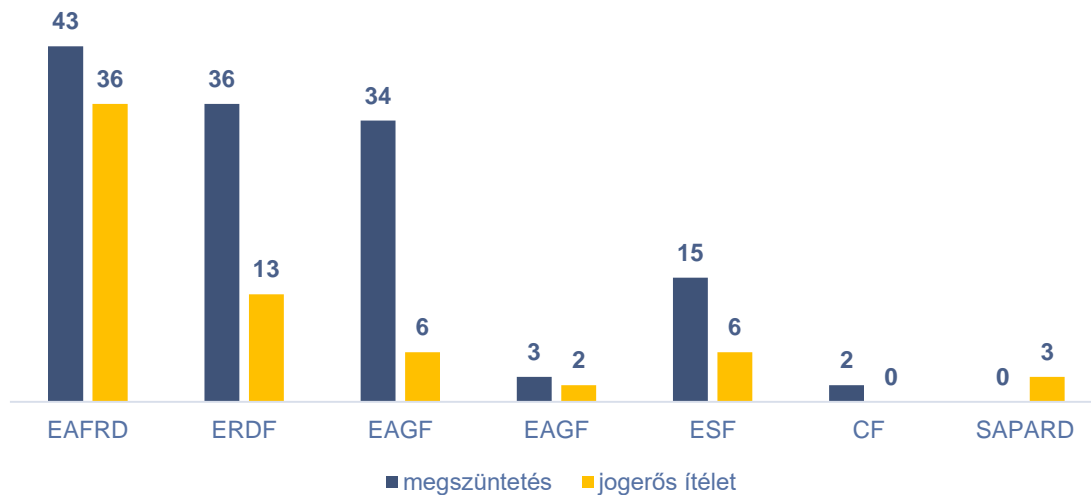

EU forrásokra vonatkozó adatok

- 2014-2020 időszakban 9 ezer milliárd forint (25 milliárd euró) támogatás az Európai Strukturális és Befektetési Alapokból
- magyar GDP 4%-a
- A tagállamok közül az ötödik az egy főre jutó támogatás rangsorában
- 2019-ben 3430 milliárd forint közbeszerzés útján (GDP 7.8%-a), 2018-ban GDP 7.3%-a, 2017-ben GDP 7.9 %-a
- Közbeszerzések fele uniós forrásból származik

Érintett alapok (n. 200)

Támogatások összetétele

- 75% uniós – 25% magyar forrás (n. 27)
- 85% uniós – 15% magyar forrás (n. 9)
- 70% uniós – 30% magyar (n. 2)
- 80% uniós – 20% magyar (n. 2)
- 50% uniós – 50% magyar (n.1)
- 30% uniós – 70% magyar (n. 2)
- 100% uniós forrás (n. 9)
- n.a. (n.23)

Pályázatok tárgya

- Agrár- és mezőgazdasági pályázatok
- Kölcsönök, hitelek, kezességvállalás, működés
- Felújítások, fejlesztések, korszerűsítések
- Építés, építkezés (létrehozás)
- Környezet-, természet-, egészség-, állatvédelem
- Oktatások, képzések, kutatások, foglalkoztatás
- Beruházások, beszerzések

- 2018. évi kutatás utó-vizsgálata
- Btk. 396. § költségvetési csalás
- EU költségevésének kiadási oldala
- 2018 – 2020
- 92 jogerős ítélettel befejezett ügy
- Megyei főügyészek tapasztalatai

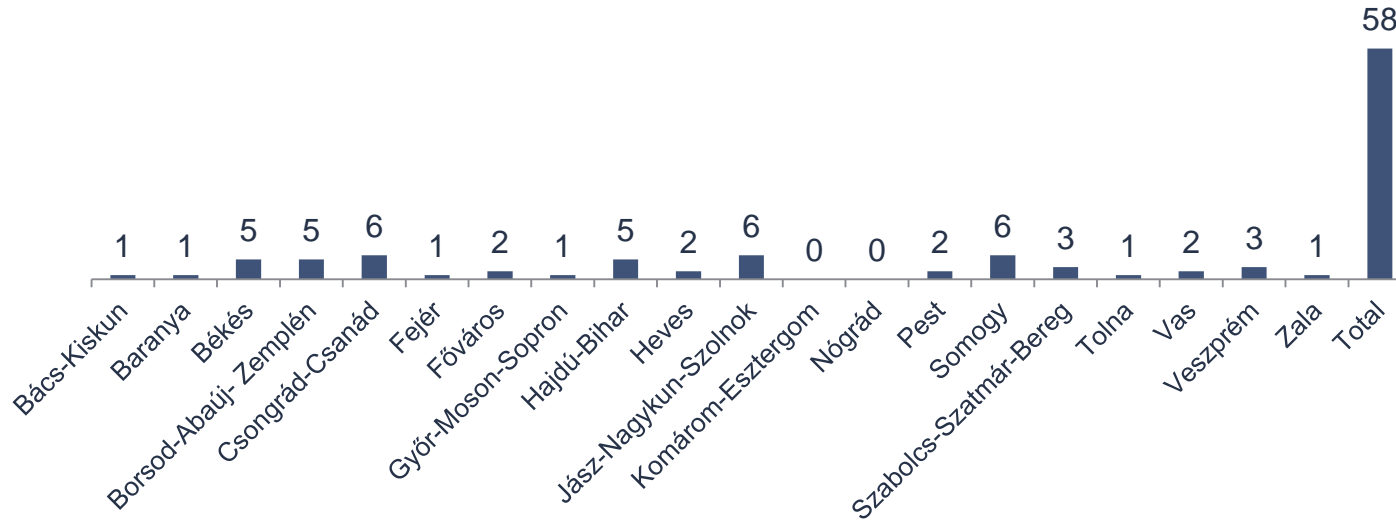
2021. évi kutatás szempontjai

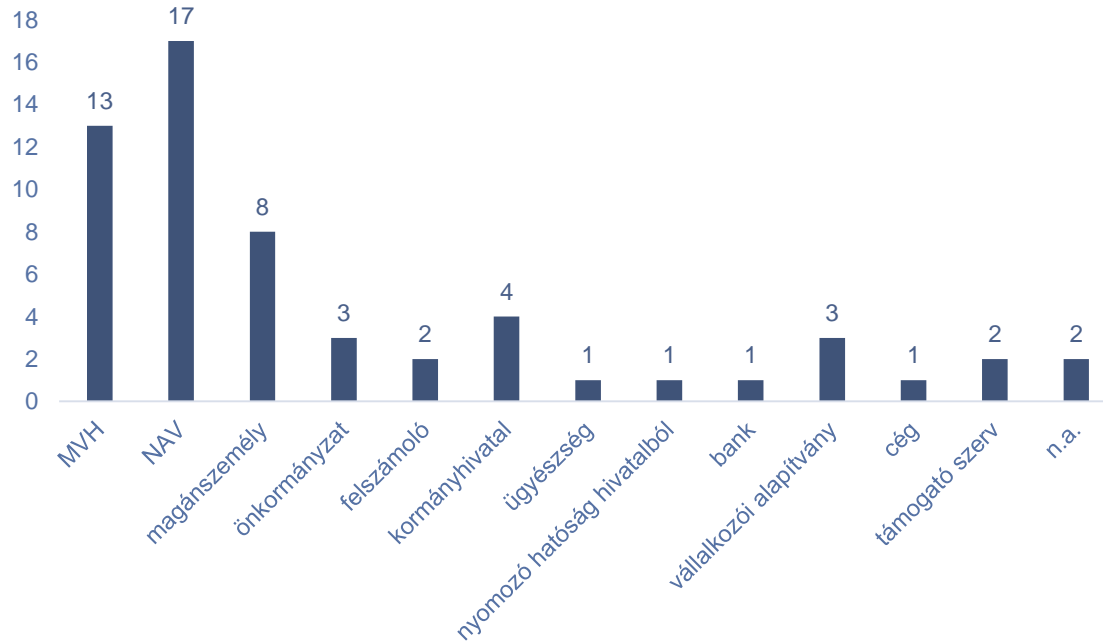
- Jogerős ítélettel befejezett ügyek vizsgálata
- Statisztikai adatgyűjtés [(5/2014. (XI.30.) LÜ Körlevél]
- Ki kezdeményezi az eljárást
- Az eljárás időtartama (a büntetőeljárás időszerűsége)
- Büntetés kiszabási gyakorlat
- Az érintett EU alapok, támogatások

EU sérelmére elkövetett költségvetési csalás (Btk. 396. §)

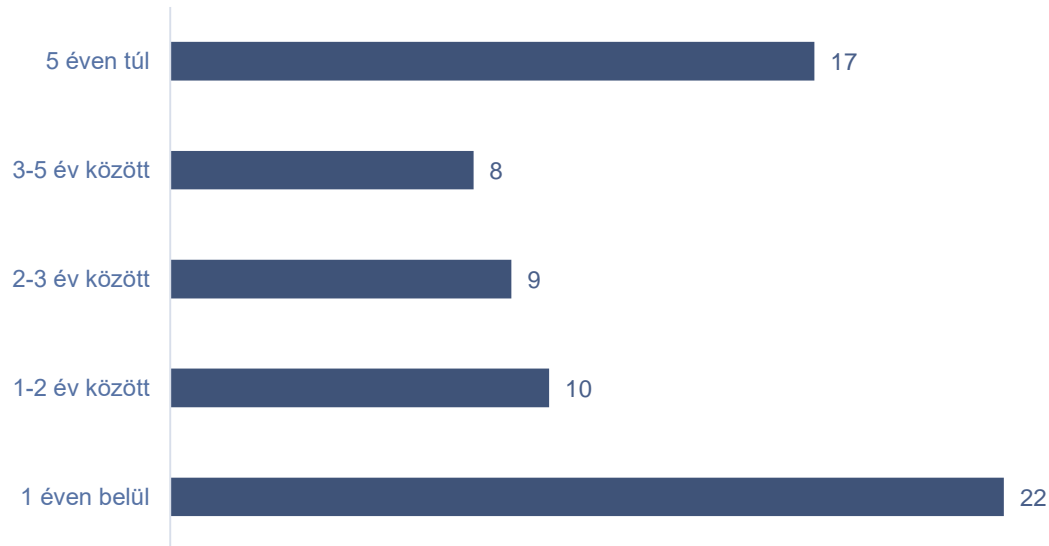
2018 - 2020 Jogerős ítélet (n. 58)

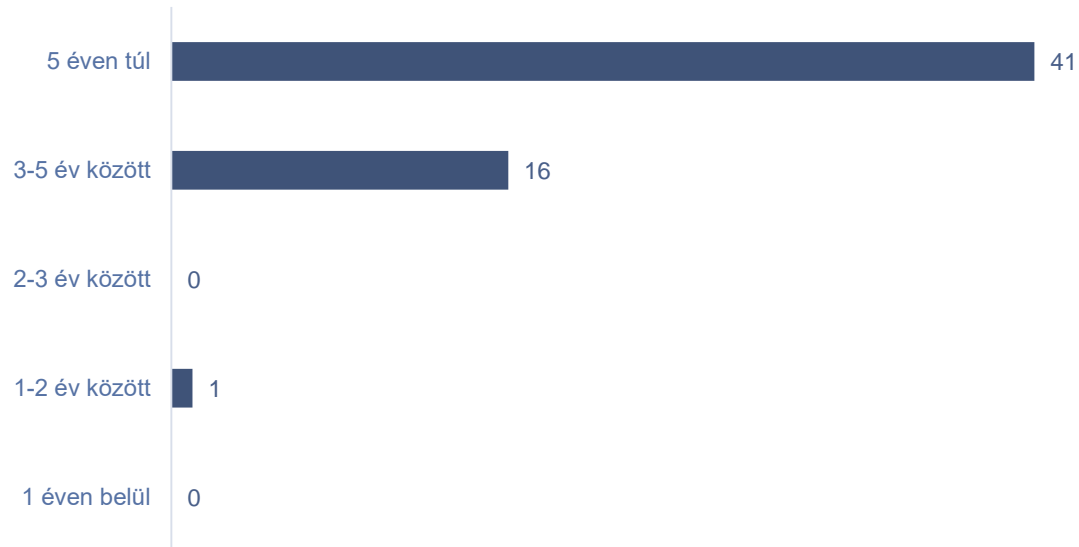
Hatóság tudomásszerzésének módja

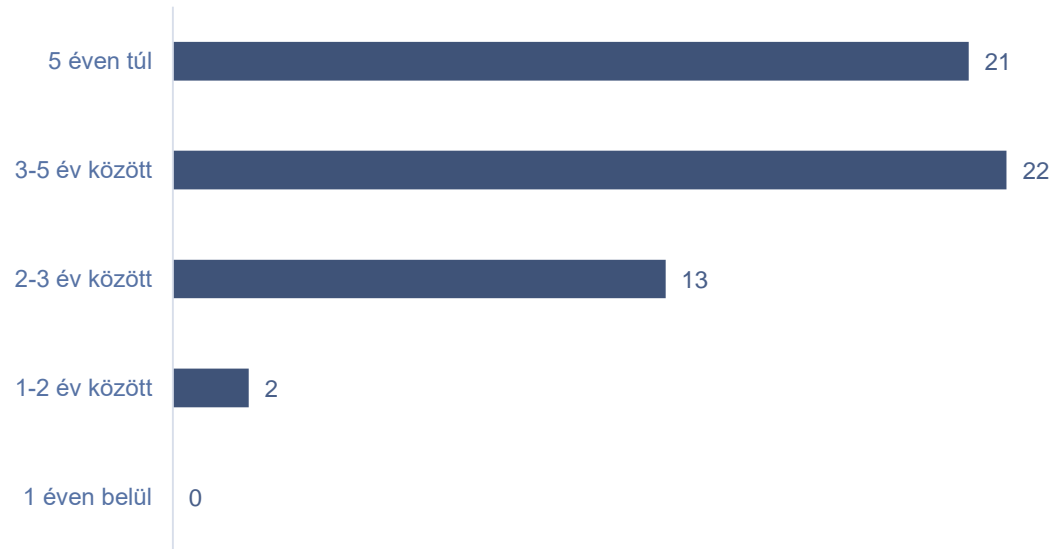
Bűncselekmény elkövetésétől a nyomozás elrendeléséig

Bűncselekmény elkövetésétől jogerős ítéletig

Nyomozás elrendelésétől jogerős ítéletig

Elkövetők jellemzői

- 136 elkövető
- 50% önálló tettes – 50 % társas elkövetés
- 80% büntetlen előéletű
- Elkövetői jelleget megalapozó beosztás
- Iskolai végzettség

Elkövetési magatartás, stádium

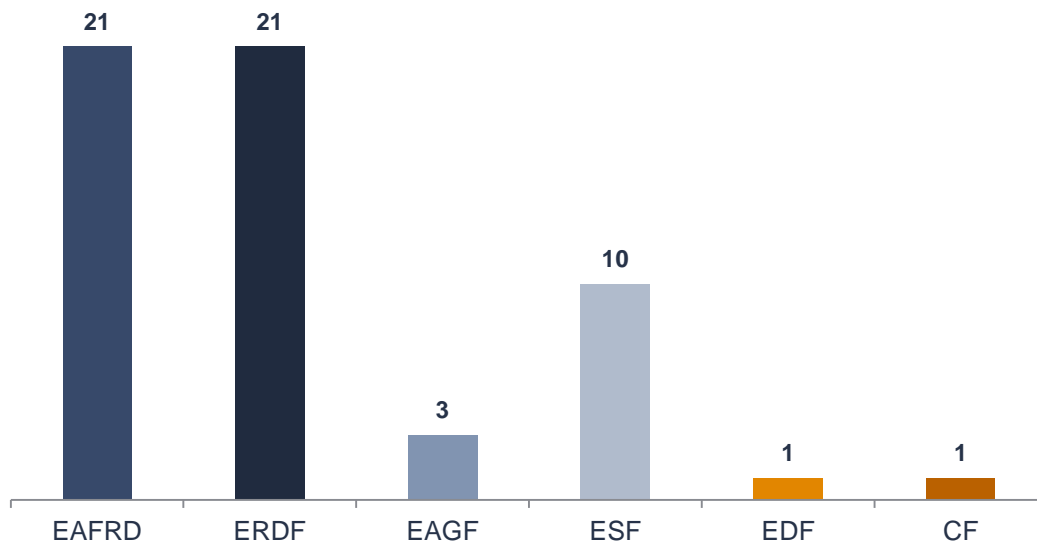
- más személy félrevezetése vagy hamis állítás [Btk. 396. cikk (1) bekezdés a) pont] 70% (n. 42)
- költségvetésből kifizetett vagy kifizetendő pénzeszközöknek a jóváhagyott céltól eltérő felhasználása [396. cikk (1) bekezdés c) pont] 15% (n.9)
- 10%-nál kevesebb (n. 5) Btk. 396. cikk (1) bekezdés a) és c) pont
- elszámolási, elszámolási vagy bejelentési kötelezettséget megsértették (közigazgatási költségvetési csalás) [396. cikk (7) bekezdés] (n.5.)
- befejezett 70%
- kísérlet 60%
- részben befejezett-kísérlet 10%

- 97% bűnösséget megállapító ítélet
- 2 ügyben 3 vádlott felmentése
- 1. fokon jogerős ítélet 70%
- 2. fokon jogerős ítélet 30 %

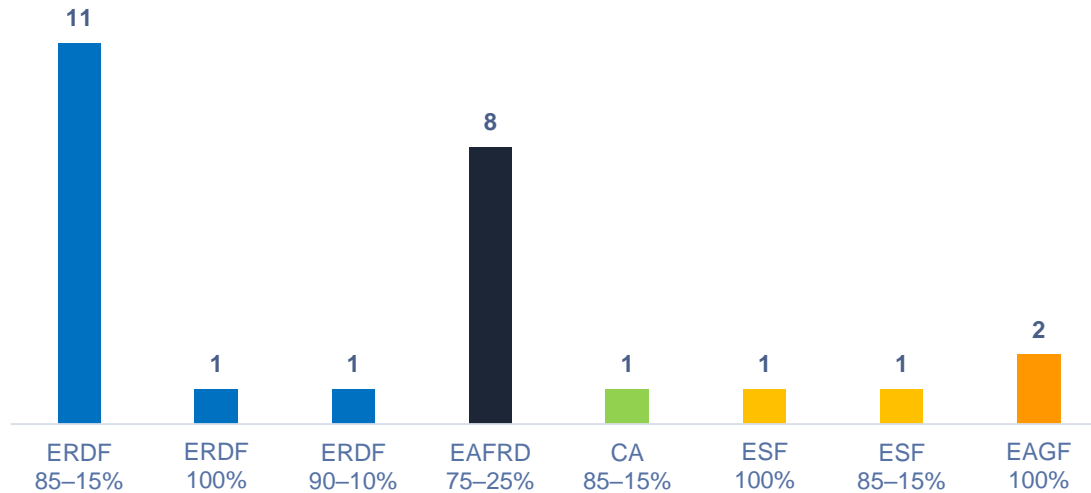
Büntetés kiszabási gyakorlat

Érintett uniós alapok

Támogatások összetétele (EU – Magyarország)

Pályázatok tárgya

- kis- és mikrovállalkozások fejlesztését célzó projektek vagy mikrohitel, kölcsön felvétele (19 esetben, ERFA)
- fiatal mezőgazdasági termelők indítására (n.10, EMVA) mezőgazdaság területén egységes területalapú támogatásra (n. 2, EMGA)
- mezőgazdasági utak vagy gazdaságok fejlesztésére (n.12, EMVA)
- különböző hátrányos helyzetű csoportok (fiatalok, álláskereső és gyakornokok) támogatása, valamint a bérköltségek és a felújítás támogatása (n. 8, EMGA)

- Jellemzően a nagyobb terjedelmű, kiemelt tárgyi súlyú, bonyolultabb jogi megítélésű ügyek
- rendszerint több szereplő is érintett, az eljárás során betöltött pozíciótól függetlenül
- a támogatások bonyolult feltételrendszere
- ezen ügyek felderítése és bizonyítása az átlagostól hosszadalmasabb
- jellemzően az Európai Unió költségvetéséből finanszírozott pályázatok nem vagy nem szerződészerű megvalósulásával függenek össze
- az elkövetők egyre kidolgozottabb módszereket használnak → egyszerű megítélésű ügyek egyre kevesebb

- A pályázatok megvalósítására a támogatott szervezetnek általában hosszabb idő áll rendelkezésére, amelyet ellenőrzés követ.
- Az esetleges ellenőrzés megállapításai, illetve névtelen feljelentések képezik az eljárások megindulásának alapját,
- A bűncselekmény elkövetésétől a nyomozás elrendeléséig több év telik el
- nagyszámú tanú kihallgatása
- szakértői bizonyítás
- terheltek nem mondanak le a tárgyaláshoz való jogukról,
- terheltek / védők bizonyítási indítványokat terjesztenek elő

Gyakorlati tapasztalatok

- Nyomozás hasonló, mint az uniós támogatással nem érintett, nagyobb tárgyi súlyú költségvetési csalások esetén
- bizonyítási nehézségek (támogatás tárgya valamely szolgáltatás, eszközbeszerzés, rendezvény)
- fővárosban eljárások nagy része OLAF jelzés/ajánlás alapján indul
- jogsegélykérelmek, európai nyomozási határozatok (gépbeszerzések külföldről történtek, vagy a potenciális elkövetők külföldi bankszámlákat, off-shore cégeket használnak)
- alanyi oldal, a bűnös szándék bizonyítása
- túlárzott gépbeszerzés

Záró gondolatok

- Az EU pénzügyi érdekeinek büntetőjogi védelme egyre nagyobb jelentőséggel bír
- az uniós pénzeszközökkel kapcsolatos bűncselekmények leggyakoribb formája a költségvetési csalás, amelynek célja az uniós pénzeszközök megszerzése az EU hagyományos forrásai kiadási oldalának megsértésével
- az empirikus kutatások célja a bűncselekmény főbb jellemzőinek feltárása a magyar gyakorlatban
- mindkét kutatásban hasonló jellemzők
- további kutatás feladata az uniós költségvetés bevételei ellen elkövetett bűncselekmények, valamint az Unió érdekeit érintő egyéb bűncselekmények feltárása

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

"Corruption risk, risk of corruption? Distinguishing criteria between petty and high-ranking corruption' (101014783 — CRITCOR) project was funded by the European Union's HERCULE III programme."